

2021 m. balandžio 27 d., antradienis

P9_TA(2021)0124

Programos „Europos horizontas“ sukūrimas ir su ja susijusių dalyvavimo ir sklaidos taisyklių nustatymas ***II

2021 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl Tarybos per pirmąjį svarstymą priimtos pozicijos siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (07064/2/2020 – C9-0111/2021 – 2018/0224(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: antrasis svarstymas)

(2021/C 506/25)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Tarybos poziciją, priimtą per pirmąjį svarstymą (07064/2/2020– C9-0111/2021),
  - atsižvelgdamas į 2018 m. spalio 17 d. ⁽¹⁾ ir 2020 m. liepos 16 d. ⁽²⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomones,
  - atsižvelgdamas į 2018 m. spalio 9 d. Regionų komiteto nuomonę ⁽³⁾,
  - atsižvelgdamas į savo poziciją ⁽⁴⁾ dėl Komisijos pasiūlymo Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2018)0435) per pirmąjį svarstymą,
  - atsižvelgdamas į iš dalies pakeistą Komisijos pasiūlymą (COM(2020)0459),
  - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 7 dalį,
  - atsižvelgdamas į preliminarų susitarimą, kurį atsakingas komitetas patvirtino pagal Darbo tvarkos taisyklių 74 straipsnio 4 dalį,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 67 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto rekomendaciją antrajam svarstymui (A9-0122/2021),
1. pritaria per pirmąjį svarstymą priimtai Tarybos pozicijai;
  2. pritaria Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendram pareiškimui, pridėtam prie šios rezoliucijos;
  3. pritaria pareiškimui, pridėtam prie šios rezoliucijos;
  4. atsižvelgia į Tarybos ir Komisijos pareiškimus, pridėtus prie šios rezoliucijos;
  5. pažymi, kad aktas priimtas remiantis Tarybos pozicija;
  6. paveda Pirmininkui pasirašyti aktą su Tarybos pirmininku pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 297 straipsnio 1 dalį;
  7. paveda generaliniam sekretoriui pasirašyti aktą, patikrinus, ar tinkamai įvykdytos visos procedūros, ir, susitarus su Tarybos generaliniu sekretoriumi, pasirūpinti, kad šis aktas būtų paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;
  8. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

⁽¹⁾ OL C 62, 2019 2 15, p. 33.

⁽²⁾ OL C 364, 2020 10 28, p. 124.

⁽³⁾ OL C 461, 2018 12 21, p. 79.

⁽⁴⁾ 2019 4 17 priimti tekstai, P8_TA(2019)0395.

2021 m. balandžio 27 d., antradienis

PRIEDAS

Bendras politinis pareiškimas dėl panaikintų lėšų pakartotinio panaudojimo programoje „Europos horizontas“

Bendroje deklaracijoje dėl panaikintų lėšų pakartotinio panaudojimo mokslinių tyrimų programoje ⁽¹⁾ Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija susitarė 2021–2027 m. laikotarpiu mokslinių tyrimų programai vėl suteikti išpareigojimų asignavimus, kurių suma sudaro iki 0,5 mlrd. EUR (2018 m. kainomis) panaikintų išpareigojimų, susidariusių dėl visiško arba dalinio bendrajai programai „Europos horizontas“ arba jos pirmtakei „Horizontas 2020“ priklausančių projektų neįgyvendinimo, kaip nustatyta Finansinio reglamento 15 straipsnio 3 dalyje. Nedarant poveikio biudžeto valdymo institucijos įgaliojimams ir Komisijos įgaliojimams vykdyti biudžetą, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija susitaria, kad ta suma preliminariai paskirstoma taip (ne daugiau kaip):

- 300 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – veiksmų grupei „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“, visų pirma kvantiniams moksliniams tyrimams;
- 100 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – veiksmų grupei „Klimatas, energetika ir judumas“ ir
- 100 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – veiksmų grupei „Kultūra, kūrybiškumas ir įtrauki visuomenė“.

Parlamento pareiškimas dėl asociacijos susitarimų

SESV 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punkto i papunktyje numatytas Europos Parlamento pritarimas asociacijos susitarimams, nurodytiems SESV 217 straipsnyje. Be to, tokiuose asociacijos susitarimuose dažnai reglamentuojamas trečiosios valstybės prisijungimas prie programos „Europos horizontas“. Kad Europos Parlamentas galėtų duoti pritarimą, jis turi būti nedelsiant ir išsamiai informuojamas visais procedūros etapais, kaip nustatyta SESV 218 straipsnio 10 dalyje. Siekiant užtikrinti tinkamą parlamentinę kontrolę, taip pat būtina, kad šie susitarimai apimtų visus svarbius Sąjungos santykių su konkrečia trečiąja valstybe aspektus, susijusius su programa „Europos horizontas“.

Todėl Europos Parlamentas tikisi, kad, kai pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį Taryba priims sprendimą, kuriuo nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu dėl trečiosios valstybės prisijungimo prie programos „Europos horizontas“ įsteigtame organe, tomis pozicijomis nebus apeinamas reikalavimas gauti Europos Parlamento pritarimą, paliekant šiam organui nustatyti esminius tos trečiosios valstybės dalyvavimo programoje „Europos horizontas“ aspektus.

Dėl šios priežasties Europos Parlamentas mano, kad tokių pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį priimamų Tarybos sprendimų dėl tam tikrų asociacijos susitarimų dalių, susijusių su trečiosios valstybės prisijungimu prie programos „Europos horizontas“, turėtų būti kuo mažiau. Be to, jei apie tokio Tarybos sprendimo priėmimą svarsto Sąjungos derybininkas, Taryba arba, kai duodami nurodymus derybininkui, jos specialus komitetas, Europos Parlamentas tikisi, kad bus nedelsiant ir išsamiai informuojamas visais procedūros etapais, be kita ko, pateikiant pagrįstą nuomonę, kodėl poziciją Sąjungos vardu turi priimti susitarimu įsteigtas organas, kad būtų pasiekti [Reglamente dėl programos „Europos horizontas“] ir [Tarybos sprendime dėl specialiosios programos nustatymo] nustatyti Sąjungos tikslai.

Komisijos pareiškimas dėl 47 konstatuojamosios dalies

Komisija ketina vykdyti Europos inovacijų tarybos programos „Accelerator“ biudžetą taip, kad būtų užtikrinta, kad tik dotacijų forma skiriama parama MVĮ, įskaitant startuolius, atitiktų paramą, teikiamą iš programos „Horizontas 2020“ MVĮ priemonės biudžeto, laikantis sąlygų, nustatytų Reglamente dėl programos „Europos horizontas“ 48 straipsnio 1 dalyje ir 47 konstatuojamojoje dalyje.

Komisijos pareiškimas dėl 6 straipsnio

Gavusi prašymą, Komisija ketina pasikeisti nuomonėmis su atsakingu Europos Parlamento komitetu dėl: i) galimų partnerystės remiantis SESV 185 ir 187 straipsniais kandidatų sąrašo, kuris bus įtrauktas į (įžanginius) poveikio vertinimus; ii) preliminarių misijų, kurias nustatė misijų valdybos, sąrašo; iii) strateginio plano rezultatų iki jo oficialaus priėmimo; ir iv) ji pateiks dokumentus, susijusius su darbo programomis, ir jais dalyvis.

⁽¹⁾ OL C 444 I, 2020 12 22, p. 3.

2021 m. balandžio 27 d., antradienis

Komisijos pareiškimas dėl etikos principų / kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų – 19 straipsnis

Europos Komisija siūlo priimant sprendimus dėl ES finansavimo skyrimo žmogaus embriono kamieninių ląstelių moksliniams tyrimams pagal bendrąją programą „Europos horizontas“ laikytis tų pačių etikos principų kaip ir bendrojoje programoje „Horizontas 2020“.

Europos Komisija siūlo toliau laikytis šių etikos principų, nes, kaip parodė patirtis, jie leido suformuoti atsakingą požiūrį į daug žadančią mokslo sritį. Minėti etikos principai visiškai pasiteisino įgyvendinant mokslinių tyrimų programą, kurioje dalyvauja mokslininkai iš įvairių šalių, turinčių labai skirtingas teisės normas.

1. Sprendime dėl bendrosios programos „Europos horizontas“ aiškiai numatoma, jog Sąjungos finansavimas nebus skiriamas trimis mokslinių tyrimų sritims:

- mokslinių tyrimų veiklai, skirtai žmonėms klonuoti reprodukcijos tikslais;
- mokslinių tyrimų veiklai, kuria siekiama pakeisti žmogaus genetinį paveldą, dėl ko šie pakeitimai gali tapti paveldimi;
- mokslinių tyrimų veiklai, skirtai žmogaus embrionams kurti tik mokslinių tyrimų ar kamieninių ląstelių gavimo tikslais, įskaitant somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.

2. Nebus finansuojama jokia visose valstybėse narėse uždrausta veikla. Nebus finansuojama jokia veikla valstybėje narėje, kurioje ji yra uždrausta.

3. Sprendimas dėl programos „Europos horizontas“ ir nuostatos dėl Sąjungos teikiamo žmogaus embriono kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų finansavimo etikos principų nėra valstybėse narėse tokiems tyrimams taikomų teisės normų ar etikos principų subjektyvus įvertinimas.

4. Kviesdama teikti paraiškas Europos Komisija neragina naudoti žmogaus embriono kamieninių ląstelių. Dėl žmogaus, tiek suaugusiojo, tiek embriono, kamieninių ląstelių naudojimo, jei to reikia, sprendžia mokslininkai, atsižvelgdami į norimus pasiekti tikslus. Praktikoje didžioji Sąjungos kamieninių ląstelių moksliniams tyrimams numatytų lėšų dalis skiriama suaugusiųjų kamieninėms ląstelėms panaudoti. Nėra priežasties, kodėl tai turėtų iš esmės pasikeisti programoje „Europos horizontas“.

5. Kiekvienas projektas, kuriame siūloma panaudoti žmogaus embriono kamienines ląsteles, privalo gauti teigiamą mokslinį įvertinimą, kurio metu nepriklausomi mokslo ekspertai įvertina, ar būtina tokias kamienines ląsteles naudoti mokslo tikslams.

6. Griežtai įvertinami pasiūlymų, gavusių teigiamą mokslinį įvertinimą, etikos aspektai; šį vertinimą organizuoja Europos Komisija. Atliekant šį etikos aspektų vertinimą, atsižvelgiama į ES pagrindinių teisių chartijoje ir atitinkamose tarptautinėse konvencijose, pavyzdžiui, 1997 m. balandžio 4 d. Ovjeje pasirašytoje Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvencijoje bei jos papildomuose protokoluose ir UNESCO priimtoje Visuotinėje žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaracijoje išdėstytus principus. Atliekant etikos aspektų vertinimą taip pat nustatoma, ar pasiūlymuose laikomasi šalių, kuriose bus atliekami moksliniai tyrimai, taisyklių.

7. Ypatingais atvejais etikos aspektų vertinimą galima atlikti projekto įgyvendinimo metu.

8. Dėl kiekvieno projekto, kuriame siūloma naudoti žmogaus embriono kamienines ląsteles, prieš pradėdant atitinkamą veiklą, reikia gauti atitinkamo nacionalinio arba vietos etikos komiteto patvirtinimą. Turi būti laikomasi visų nacionalinių taisyklių ir procedūrų, įskaitant susijusių su tėvų sutikimu, finansinių paskatų nebuvimu ir kt. Bus tikrinama, ar projekte yra nurodytos licencijavimo ir kontrolės priemonės, kurių turi imtis valstybių narių, kuriose bus atliekami moksliniai tyrimai, kompetentingos institucijos.

9. Gavęs teigiamą mokslinį įvertinimą ir etikos aspektų vertinimą nacionaliniu ar vietos ir Europos lygiu pasiūlymas bus pateiktas patvirtinti kiekvienu atskiru atveju valstybėms narėms, kurios posėdžiauja kaip komitetas laikydamosi nagrinėjimo procedūros. Valstybių narių nepatvirtinti projektai, kuriuose numatyta naudoti žmogaus embriono kamienines ląsteles, nefinansuojami.

10. Europos Komisija toliau sieks, kad su Sąjungos finansuojamų kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų rezultatais galėtų susipažinti visi mokslininkai tam, kad šie rezultatai galiausiai taptų naudingi pacientams visose šalyse.

2021 m. balandžio 27 d., antradienis

11. Europos Komisija remia veiksmus ir iniciatyvas, kuriais prisidedama prie žmogaus embriono kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų koordinavimo ir racionalizavimo atsakingai laikantis etikos principų. Visų pirma, Komisija toliau remia Europos žmogaus embriono kamieninių ląstelių linijų registrą. Parama tokiam registrai padės užtikrinti egzistuojančių žmogaus embriono kamieninių ląstelių stebėseną Europoje, padės mokslininkams kuo geriau jas panaudoti ir gali padėti išvengti atvejų, kai be reikalo kuriamos naujos kamieninių ląstelių linijos.

12. Europos Komisija toliau laikysis dabartinės savo praktikos ir neteiks nagrinėjimo procedūrą vykdančiam komitetui pasiūlymų dėl projektų, kurie apima mokslinę veiklą, naikinančią žmogaus embrionus, įskaitant veiklą kamieninėms ląstelėms gauti. Nors šis mokslinių tyrimų etapas nebus finansuojamas, Sąjunga galės finansuoti paskesnius mokslinių tyrimų etapus, kuriuose naudojamos žmogaus embriono kamieninės ląstelės.

Komisijos pareiškimas dėl 5 straipsnio

Komisija atkreipia dėmesį į teisėkūros institucijų pasiektą kompromisą dėl 5 straipsnio formuluotės. Komisijos nuomone, 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodyta specialioji gynybos srities mokslinių tyrimų programa apima tik mokslinių tyrimų veiksmus pagal būsimą Europos gynybos fondą, o technologinės plėtros veiksmai laikomi nepatenkančiais į šio reglamento taikymo sritį.

Komisijos pareiškimas dėl žmogaus teisių 16 straipsnio 1 dalies d punkto

Komisija visiškai pritaria, kad būtų gerbiamos žmogaus teisės, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnyje ir jo antroje pastraipoje: „Sąjunga siekia plėtoti santykius ir kurti partnerystę su trečiosiomis šalimis bei tarptautinėmis, regioninėmis arba pasaulinėmis organizacijomis, kurios taip pat laikosi pirmojoje pastraipoje nurodytų principų.“ Tačiau Komisija apgailestauja dėl to, kad pagarba žmogaus teisėms įtraukta į kriterijus, kuriuos turi atitikti prisijungti prie programos norinčios trečiosios šalys pagal 16 straipsnio 1 dalies d punktą. Tokios aiškios nuorodos nereikėjo įtraukti į jokią kitą ES programą pagal būsimą daugiametę finansinę programą, nors nėra abejonių, kad ES, plėtodama savo išorės santykius su trečiosiomis šalimis, siekia laikytis nuoseklaus požiūrio į žmogaus teisių apsaugą visose savo priemonėse ir politikos srityse. Šiuo požiūriu Komisija turėtų vadovautis taikydama šią nuostatą.

Tarybos pareiškimas

Taryba ragina Komisiją užtikrinti kuo didžiausią Tarybos dalyvavimą derybose dėl susitarimų, kuriais trečiosios valstybės prisijungia prie Sąjungos programų, įskaitant ES bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, pagal SESV 218 straipsnį. Šiuo tikslu pagal SESV 218 straipsnio 4 dalį Taryba gali paskirti specialų komitetą, su kuriuo konsultuojantis būtų vedamos derybos, įskaitant derybas dėl tokių susitarimų struktūros ir turinio.

Šiuo atžvilgiu Taryba primena ES sutarties 13 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje ir atitinkamoje ES Teisingumo Teismo praktikoje dėl SESV 218 straipsnio 4 dalies nustatytą ES institucijų lojalaus bendradarbiavimo principą, kuriuo remiantis Komisija privalo tam specialiam komitetui pateikti visą informaciją ir dokumentus, būtinus derybų eigai stebėti, pavyzdžiui, visų pirma paskelbtus bendruosius tikslus ir pozicijas, kurių kitos šalys laikosi derybų metu, likus pakankamai laiko iki derybų susitikimų, kad būtų galima suformuluoti nuomones ir rekomendacijas, susijusias su derybomis (?).

Tais atvejais, kai susitarimai, kuriais trečiosios valstybės prisijungia prie Sąjungos programų, jau yra ir apima nuolatinius įgaliojimus Komisijai nustatyti kiekvienai valstybei taikomus jos dalyvavimo bet kurioje programoje konkrečias sąlygas ir reikalavimus ir kai Komisijai vykdyti šią užduotį padeda specialus komitetas, Taryba primena, kad Komisija derybų proceso metu turi sistemingai konsultuotis su tuo specialiu komitetu, pavyzdžiui, dalydamasi tekstų projektais prieš susitikimus su atitinkamomis trečiosiomis valstybėmis ir reguliariai pateikdama informaciją prieš susitikimus ir po jų.

Tais atvejais, kai susitarimai, kuriais trečiosios valstybės prisijungia prie Sąjungos programų, jau yra, tačiau nenumatyta jokio specialaus komiteto, Taryba mano, kad Komisija taip pat turėtų sistemingai bendradarbiauti su Taryba ir jos parengiamaisiais organais derybų proceso metu, kai nustatomos konkrečios prisijungimo prie programos „Europos horizontas“ sąlygos ir reikalavimai.

(?) Žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo byloje C-425/13 *Komisija prieš Tarybą*, EU:C:2015:483, 66 punktą.

2021 m. balandžio 27 d., antradienis

Komisijos pareiškimas dėl tarptautinio bendradarbiavimo

Komisija atkreipia dėmesį į vienašalę Tarybos deklaraciją, kurią ji, vadovaudamasi Sutartimi, ES Teisingumo Teismo praktika ir institucinės pusiausvyros principu tinkamai apsvarstys, kai konsultuosis su specialiuoju komitetu pagal SESV 218 straipsnio 4 dalį.

Tarybos pareiškimas dėl 5 straipsnio

Taryba primena, kad iš SESV 179 straipsnio 3 dalies ir 182 straipsnio 1 dalies, skaitomų kartu, išplaukia, kad Sąjunga gali priimti tik vieną daugiametę bendrąją programą, kurioje išdėstoma visa Sąjungos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veikla. Todėl Taryba laikosi nuomonės, kad Reglamento, kuriuo sukuriama Sąjungos bendroji mokslinių tyrimų programa „Europos horizontas“, 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas Europos gynybos fondas, kurio tiek mokslinių tyrimų, tiek technologinės plėtros veiklą apima šis reglamentas, yra specialioji programa, kuria įgyvendinama Bendroji programa, kaip tai suprantama SESV 182 straipsnio 3 dalyje, ir patenka į reglamento, kuriuo sukuriama ta bendroji programa, taikymo sritį.
